gemeente DEN HELDER

Memo

Datum: 21 november 2019
Aan: Leden van het presidium
Van: College van burgemeester en wethouders
Onderwerp: Proces Kadernota

In dit memo vindt u het voorstel voor het proces van de Kadernota 2021-2024 en de betrokkenheid van de raad daarbij. We stellen het Presidium voor om een extra bijeenkomst te houden over dit onderwerp in december.

We vragen het presidium:
1. Kennis te nemen van het memo.
2. In te stemmen met de voorgestelde aanpak

Inleiding
Voor de kadernota 2020-2023 heeft een vernieuwend traject plaatsgevonden onder leiding van de Argumentenfabriek. Een van de doelstellingen was om de raad nadrukkelijk een rol te geven bij dit kaderstellende document als start van het P&C-proces. Voor de kadernota 2021-2024 willen we hierop verder bouwen. We houden daarbij rekening met zaken die uit de evaluatie van het proces naar voren zijn gekomen. Dit memo geeft een procesvoorstel voor de aanpak van de kadernota 2021-2024. Dit voorstel bespreken we in de auditcommissie van 5 december 2019 zodat zij hierover nog een advies kan geven aan het presidium.

Toelichting
De aanpak van de Kadernota 2020-2023 is de start geweest van een nieuwe aanpak van de Kadernota. Raadsleden zijn in een vroegtijdig stadium betrokken bij het opstellen ervan. Als uitkomst van dit proces is onder andere de begroting aangepast op een aantal onderdelen. Ook de wijze van behandeling in de raad is aangepast. Voorbeelden zijn:
- Het aantal programma's is verlaagd van 9 naar 4, waarbij beter aansluiting met het coalitieakkoord is bereikt.
- De inhoudelijke doelen zijn concreter beschreven en ondersteund door indicatoren die informatie geven over de voortgang van deze doelen.
- Bij de behandeling van de kadernota in de raad is gezocht naar meer inhoudelijk debat.

We willen dit jaar de ingezette lijn doorzetten. We houden daarbij rekening met de zaken die uit de evaluatie naar voren zijn gekomen.

Aandachtspunten uit de evaluatie
Negen raads- of commissieleden hebben een vragenlijst ingevuld voor de evaluatie. De belangrijkste aandachtspunten uit de evaluatie vindt u hieronder.
- Een meerderheid van de raadsleden die reageerden, vindt het zinvol om regelmatig 'brede' ontmoetingen tussen gemeente en externe organisaties te houden om trends/ontwikkelingen te volgen en die te kunnen gebruiken bij de kadernota.
- De koppeling van de financiële kaders[1] aan de inhoudelijke wensen en aandachtspunten moet beter en tijdiger. Keuzes op financieel gebied moeten nadrukkelijker onderdeel uitmaken van het proces met de raad. Leden vinden het van belang om tijdiger kennis te kunnen nemen van beschikbare financiële ruimte. Ook wensen zij inzicht in de mogelijkheden om de begroting bij te sturen.
- In sommige gevallen wordt de vertaling van de prioriteiten en wensen naar concrete indicatoren, incl. het wanneer wat en wanneer wordt uitgevoerd gemist.
- Het is van belang om bepaalde grote items eerder en uitgebreider te bediscussiëren. Om te voorkomen dat op het laatste moment nog veel moties en amendementen worden ingediend.
- De behandeling van de kadernota in de raad moet zich nog verder ontwikkelen. Het voeren van een inhoudelijk debat kan bijvoorbeeld beter.
- Ook de tijdsplanning kan beter.

[1] Inclusief eventuele bezuinigingen

Samenvattend komen de volgende punten naar voren:
- Het gevoerde proces is in het algemeen als positief ervaren.
- De inbreng van externe partijen wordt gewaardeerd. Wel moet er aandacht zijn voor evenwicht in welke partijen worden uitgenodigd.
- De indicatoren moeten zich verder ontwikkelen. Dat betekent:
    - logischer aansluiten op de wensen en prioriteiten;
    - concreet aangeven wanneer en wat wordt uitgevoerd om de doelen te bereiken
- Betere aansluiting van de inhoudelijke behandeling en discussie met de financiële aspecten en kaders is van belang.
- Aangeven welke beïnvloedingsmogelijkheden de raad heeft op het bijsturen van de begroting.
- De behandeling van de kadernota in commissies en de raad moet zich nog verder ontwikkelen.

Deze punten nemen we zoveel als mogelijk mee in het voorstel voor de aanpak hierna. Overigens doen we het traject deze keer weer in eigen beheer.

Het is onze ambitie om een breed gedragen kadernota samen te stellen. Onderstaande punten zijn van belang.
1. We stemmen het financiële en het inhoudelijke proces beter op elkaar af.
2. We maken een verbeterslag bij de indicatoren die informatie geven over het bestuurlijke speerpunt/prioriteit.
3. We verstrekken informatie per programma over de mogelijkheden om de begroting om te buigen.

Voorstel proces aanpak kadernota 2021-2024

<u>Stap 1 Inventarisatie ontwikkelingen, wensen en speerpunten:</u>
In deze stap is gericht op het in kaart brengen van trends en ontwikkelingen aan de ene kant en wensen en speerpunten ten aanzien van de kadernota aan de andere kant. Hiervoor vinden de volgende acties plaats:
Inhoudelijk:
a. Ambtelijk wordt een voorstel gedaan om circa 20 externe stakeholders uit te nodigen voor een bijeenkomst in week 3/4 met de leden van de raad. Deze bijeenkomst is gericht op het in beeld brengen van trends en ontwikkelingen die van belang zijn voor de gemeente op de vier programma's van de begroting. Ook kunnen deze organisaties suggesties doen voor op welke activiteiten de gemeente meer nadruk moet leggen. Het college verzorgt de uitnodiging.
b. Het college belegt deze bijeenkomst in het gemeentehuis aan de Verkeerstorenweg. Raadsleden kunnen hieraan deelnemen en aanvullende verduidelijkingsvragen stellen aan de deelnemers. Leden van het college kunnen ook deelnemen aan deze bijeenkomst. De uitkomsten van deze bijeenkomst worden genotuleerd en aan de leden van de raad gestuurd.
c. De leden van het presidium lichten de aanpak in toe in hun fracties. Wensen en speerpunten en eventuele bezuinigingen worden vanuit de fracties uiterlijk 24 januari via de griffie ingebracht bij de concerncontroller.
d. Het college vat de stappen a, b en c samen in een stuk dat input is voor het vervolg in februari (speerpunten, ontwikkelingen, wensen en mogelijke bezuinigingen).

Financieel:
e. De ambtelijke organisatie brengt het actuele financiële kader (begroting, effect septembercirculaire, vastgestelde begrotingswijzigingen en bekende onontkoombare ontwikkelingen) per programma en in totalen in beeld. Ook de ontwikkeling van het budget 'Overige ruimtevragers' zal in beeld worden gebracht alsmede de stand van het weerstandsvermogen. Dit zal eind 2019 worden verstrekt aan de raad.

<u>Stap 2 Bespreking raad</u>
In week 7 of 8 bespreekt de raad de uitkomsten van de inventarisatieronde en het voorstel van het college. Onderdelen van deze bespreking zijn:
- Toelichting op het financiële kader door de concerncontroller.
- Inventariseren welke speerpunten en wensen door de leden van de raad toegevoegd moeten worden aan het voorstel van het college. Waarbij de raadsleden die toevoegingen kunnen motiveren.
- Door middel van digitaal stemmen inventariseren welke prioriteiten de raad stelt per programma.
- Deze prioriteiten in een aantal groepjes van raadsleden, aangevuld met leden van het college, nader bespreken. Om deze zo concreet mogelijk te maken en suggesties te doen voor een werkbare indicator daarbij.
- De uitkomsten van deze bespreking worden samen besproken en nagegaan wordt (digitaal) welke nadere keuzes de voorkeur hebben van de raad.

<u>Stap 3 Verwerking uitkomsten</u>

De uitkomsten van de bijeenkomst met de raad verwerkt de ambtelijke organisatie in een document dat als input voor de kadernota zal dienen. Aanvullend aan de suggesties van de raad zal een beoordeling van de indicatoren plaatsvinden met mogelijke suggesties voor aanvullende/andere indicatoren. Afronding vindt plaats in week 9/10. De uitkomsten worden in het college besproken. In maart zullen deze uitkomsten ook met het presidium worden besproken. In dit presidium wordt besproken of een extra bijeenkomst met de raad wenselijk is. (zie stap 4).

Stap 4 Voortgang bespreken in het presidium
In maart is er een extra bijeenkomst van het presidium. Daarin wordt samen met een delegatie uit het college en de concerncontroller teruggeblikt op de uitkomsten en voortgang van het proces tot dan toe. Vervolgens wordt mede aan de hand van het document met de uitkomsten van de raadsbijeenkomst nagegaan of er nog (een) aanvullende bijeenkomst(en) met de raad moet(en) plaatsvinden en zo ja, wat de inhoud moet zijn. Te denken valt aan:
- Heeft de bijeenkomst van februari voldoende opgeleverd om de kadernota te kunnen afronden? Zo nee, wat is hiervoor nodig?
- Zijn er thema's uit de bespreking naar voren gekomen die verdieping vragen om de juiste prioriteiten te kunnen bepalen; zo ja welke en hoe deze te bespreken?
- Zijn de voorgestelde indicatoren voldoende relevant?
- Zijn er nog meer aspecten die van belang zijn om de kadernota te voltooien en de behandeling daarvan in de raad?

Aan de hand van de uitkomst van dit gesprek wordt eventueel een volgende stap ingericht voor de raad. Daarvoor wordt al een datum gereserveerd zodat de raad daar tijdig rekening mee kan houden.

Stap 5 Vervolg totstandkoming kadernota door de raad (facultatief)
De uitkomst van Stap 4 kan leiden tot een extra bijeenkomst met de raad in week 14/15.

Stap 6 Afronding kadernota
Aan de hand van de uitkomsten van de voorgaande stappen wordt de kadernota zowel inhoudelijk als financieel afgerond ter behandeling door de raad.

Data
Samenvattend ziet het bestuurlijke traject van de totstandkoming van de kadernota er als volgt uit:
Stap 1 Inventarisatieronde
- Week 3/4 Bijeenkomst externe partijen
- Uiterlijk 24 januari Inleveren wensen, speerpunten en eventuele bezuinigingen door de raadsfracties
- Uiterlijk 31 januari Oplevering uitkomsten inventarisatieronde en voorstel college

Stap 2 Bespreking raad
- Week 7/8 bespreking uitkomsten en voorstel in bijeenkomst raad met college

Stap 3 Verwerking uitkomsten
- Week 9/10 Verwerking uitkomsten

Stap 4 Bespreking voortgang in presidium
- Week 11/12 Bespreking met presidium

Stap 5 Aanvullende behandeling door de raad (facultatief)
- Week 14/15 uitwijkdatum aanvullende behandeling door de raad

Stap 6 Afronding kadernota
- Week 18 afronding kadernota
- Week 19 Behandeling kadernota in college
- 17 juni behandeling kadernota in commissies
- 1 juli behandeling kadernota in raad

Ondersteuning
Ondersteuning van het proces vanuit de ambtelijke organisatie:
- Informatiemakelaars (beleidsmedewerkers gemeente) voor de inhoudelijke ondersteuning en uitwerking per programma, onder leiding van opgavecoördinator.
- Businesscontrollers en Strategisch financieel adviseur voor de financiële ondersteuning en uitwerking in totaal en per programma.
- Concerncontroller bewaking proces en begeleiding bijeenkomst met de raad en centraal aanspreekpunt.